

REFERAT Udvalget for Femern Bælt, Greater Copenhagen og internationalt Samarbejde d. 16-08-2021

Mødedato Mandag d. 16. august 2021 kl. 14:00

Mødested Rådssalen

Indholdsfortegnelse

Godkendelse af dagsorden.....	3
Drøftelse af aktuel EU dagsorden og europæisk infrastruktur.....	5
Analyser i relation til den faste Femern-forbindelse.....	8
Rammer for afholdelse af Fehmarnbelt Days 2023.....	11
Hydrogenprojekt i korridoren mellem Hamborg og Oslo.....	14
OECD-anbefalinger til STRING-samarbejdet.....	17
Aktuelle sager.....	21
Næste møde.....	23
Godkendelse af deltagelse i møde i Udvalget i Femern Bælt, Greater Copenhagen og internationalt	25

1 (Åben) Godkendelse af dagsorden

Sagsresumé

.

Sagsfremstilling

.

Økonomi

.

Indstilling

.

Tidligere beslutninger

.

Beslutning

Dagsorden godkendt.

Fraværende

Bilag

.

2 (Åben) Drøftelse af aktuel EU dagsorden og europæisk infrastruktur

Sagsresumé

EU's nye budget for perioden 2021-2027 er faldet på plads og det samme er EU's fonde og programmer for perioden. Med fremdrift i både Brenner-basis tunnelen og den faste Femern-forbindelse er der fremdrift i de største infrastrukturprojekter i transportkorridoren fra Skandinavien til Middelhavet.

Tidligere EU parlamentariker Anne Elisabeth Jensen er inviteret til udvalgsrådet for at præsentere og drøfte den aktuelle EU dagsorden.

Sagsfremstilling

EU's nye budget for perioden 2021-2027 er faldet på plads og det samme er EU's fonde og programmer for perioden. Covid-19, Brexit og fremtidens grønne løsninger præger EU-dagsordenen og samarbejdet står overfor en omfattende opgave i forhold til at sikre vækst, udvikling og samhørighed på tværs af medlemslandene. Med fremdrift i både Brenner-basis tunnelen og den faste Femern-forbindelse er der fremdrift i de største infrastrukturprojekter i transportkorridoren fra Skandinavien til Middelhavet også kaldet Scan-Med korridoren.

Udvalget har inviteret EU parlamentariker Anne Elisabeth Jensen til udvalgsrådet for at præsentere og drøfte den aktuelle EU dagsorden. Herunder særligt arbejdet med de europæiske transportkorridorer samt forventningerne til arbejdet med udviklingen af den europæiske infrastruktur i den nye budgetperiode.

Anne Elisabeth Jensen (1951) er uddannet cand.polit og virkede fra 1985 som Privatbankens (senere Unibanks) cheføkonom. I 1994-96 var hun Dansk Arbejdsgiverforenings første kvindelige direktør først med ansvar for uddannelse og arbejdsmiljø, derpå som konstitueret administrerende direktør. 1996-98 var Anne E. ansvarshavende chefredaktør på Berlingske Tidende. I 1999 blev hun valgt ind i EU-parlamentet for Venstre indtil 2014, hvor hun valgte stoppe.

Præsentationen danner grundlag for udvalgets drøftelse af, hvordan dagsordenen kan omsættes i udviklingen af Region Sjælland.

Økonomi

Sagen er ikke forbundet med udgifter, der kræver særlig stillingtagen.

Indstilling

Administrationen indstiller, at udvalget drøfter den aktuelle EU dagsorden og herunder særligt arbejdet med de europæiske transportkorridorer.

Sagen afgøres af Udvalget for Femern Bælt, Greater Copenhagen og internationalt samarbejde.

Tidligere beslutninger

.

Beslutning

Sagen blev drøftet.

Fraværende**Bilag**

.

3 (Åben) Analyser i relation til den faste Femern-forbindelse

Sagsresumé

Region Sjælland vil indfri potentialerne ved de 100 mia. kr., som investeres i Femern-forbindelsen og de tilknyttede infrastrukturprojekter. Derfor har Region Sjælland medvirket til to analyser, som dels ser på arbejdskraftbehovet og dels ser på udviklingspotentialerne på sigt. Udviklingspotentialerne er betydelige i anlægsfasen, hvor der er behov for 42.000 årsværk samt efterfølgende, hvor forbindelsen ventes at give Region Sjælland en årlig samfundsøkonomisk gevinst på minimum 1 mia. kr. Administration holder et kort oplæg i relation til analyserne.

Sagsfremstilling

Region Sjælland vil indfri potentialerne og skabe størst mulig udvikling i kølevandet på den faste Femern-forbindelse. Der investeres omkring 100 mia. kr. i Femern-forbindelsen og de tilknyttede infrastrukturprojekter i den dansk-tyske geografi. Investeringerne vil betyde udvikling og vækst frem mod 2029, men der skal arbejdes for at indfri potentialerne for geografien på langt sigt efter forbindelsen er åben.

For at sætte fokus på de langsigtede udviklingspotentialer ved Femern Bælt-forbindelsen har Region Sjælland medvirket til og finansieret to analyser. Analyserne er offentliggjort i maj/juni 2021. Den ene analyse sætter fokus på arbejdskraftbehovet knyttet til anlægsfasen og den anden på de samfundsøkonomiske potentialer fra 2030 og frem. Tilsammen tegner de to rapporter et billede af potentialerne på kort og langt sigt.

Arbejdskraftbehovet i anlægsfasen

Arbejdskraftanalysen er udarbejdet af Det Regionale Arbejdsmarkedsråd (RAR) for Sjælland og Hovedstaden i samarbejde med Region Sjælland og Erhvervshus Sjælland. Analysen viser, at der vil være behov for 42.000 årsværk i anlægsfasen frem mod 2029. Af dem er de 20.000 direkte tilknyttet byggepladsen, mens 22.000 årsværk er underleverandører og det lokale forretningsliv. Analysen viser, at der vil være stort behov for chauffører, smede, elektrikere og ingeniører. Der er derudover et stort behov for faglærte strukturer og ufaglært arbejdskraft, som vil udgøre omkring 13.500 årsværk af de 20.000 arbejdspladser knyttet direkte til byggeriet. Alle er stillinger, der kan være svære både at rekruttere til og uddanne til grundet mangel på hænder. Det er en fælles opgave fra lokalt, regionalt og nationalt hold at skabe fælles indsats for at sikre flere faglærte og at sikre rekruttering til Femern-forbindelsen, hvis arbejdspladserne skal blive på danske hænder og udviklingen ske i dansk geografi. Der er særlig stor efterspørgsel på faglært arbejdskraft, hvilket forventet vil kunne give udfordringer.

I juni 2021 var der allerede omkring 400 fuldtidsbeskæftigede ved Femern-forbindelsen.

Arbejdskraftbehovet topper forventet i 2026 med omkring 3.200 årsværk knyttet til byggepladsen, men behovet for arbejdskraft vil allerede stige i 2023 når betonelementfabrikken går i drift.

Potentialeanalyse 2030

Region Sjælland har sammen med Erhvervshus Sjælland fået udarbejdet analysen i samarbejde med RAR-Sjælland. Analysen kortlægger det samfundsøkonomiske potentiale ved den faste Femern-forbindelse samt opgradering af Ringsted-Femern jernbanen.

Overordnet konkluderer rapporten, at Femern-forbindelsen i 2030 vil give 1 mia. kr. årligt i samfundsøkonomiske gevinster. Derudover vil forbindelsen betyde at 5 mio. flere passagerer krydser Femern Bælt og antallet af pendlere der krydser Femern Bælt vil blive tredoblet. Rapporten bygger på en "alt andet lige" betragtning ud fra kendte trafikprognoser og en fremskrivning af effekterne, som kan forventes i Region Sjælland. Arbejdes der således målrettet med potentialerne er udgangspunktet, at effekterne kan øges. Set i hele Greater Copenhagen geografien vil effekterne forventes at være langt større.

Det videre arbejde

Ved udvalgets næste møde i september er det planlagt, at udvalget skal på besøg ved byggesitet hos Femern A/S på Rødby Havn. Kreis Ost Holstein inviteres med til mødet drøfte potentialerne på tværs af geografin. Rapporterne kan medvirke til at sættes fokus på behovet for integration på tværs af Femern Bælt.

Administrationen holder et kort oplæg med fokus på analysernes konklusioner.

Økonomi

Sagen er ikke forbundet med udgifter, der kræver særskilt stillingtagen.

Indstilling

Administrationen indstiller, at orienteringen tages til efterretning.

Sagen afgøres af Udvalget for Femern Bælt, Greater Copenhagen og internationalt samarbejde.

Tidligere beslutninger

.

Beslutning

Orienteringen blev taget til efterretning. På næstkommende møde afsættes tid til en drøftelse.

Fraværende

Bilag

.

4 (Åben) Rammer for afholdelse af Fehmarnbelt Days 2023

Sagsresumé

Region Sjælland er vært for afholdelsen af Fehmarnbelt Days 2023. Ambitionen for topmødet er at øge synligheden og samarbejdet i Femern geografien. Det er administrationens vurdering, at der er behov for at nytænke rammerne for afholdelse af arrangementet.

Sagsfremstilling

Efter indstilling fra udvalget har Forretningsudvalget den 26. april 2021 besluttet, at Region Sjælland skal være værter for Fehmarnbelt Days i 2023. I den forbindelse har Forretningsudvalget godkendt, at der i forbindelse med budget 2022 afsættes 2. mio. kr. til forberedelsen af arrangementet.

Der er stor opbakning til Region Sjællands værtskab og Regionsrådsformanden har i forbindelse med Fehmarnbelt Days 21 i Weissenhäuser Strand formelt overtaget stafetten fra Slesvig-Holsten og Kreis Ostholstein. Det forventes, at arrangementet placeres tæt på byggepladsen i Rødbyhavn. Lolland Kommune har givet uformelt tilsagn om at være med-vært på arrangementet, hvis det som planlagt afholdes i Lolland Kommune.

Pga. corona-pandemien blev de sidste Fehmarnbelt Days gennemført som en tv-produktion, der blev live-streamet fra Weissenhäuser Strand. På trods af et veltilrettelagt og professionelt gennemført arrangement, var det tydeligt, at online-formatet ikke formåede at engagere deltagerne på samme måde som et fysisk møde. Der vil fremadrettet være behov for at fokusere på at styrke arrangementets netværks- og relationsopbyggende karakter, samt at sikre, at arrangementet følges op af konkrete initiativer og handling.

Rammer for afholdelse

I 2023 er byggeriet af den faste Femern forbindelse i fuld gang. Derfor er det for alvor tid til, at vi går fra ord til handling og flytter fokus fra festtalerne til konkrete initiativer. Der er behov for at gøre tingene på en anderledes måde, og det er administrationens vurdering, at konceptet for arrangementet skal gentænkes, så det bliver mere nærværende, vedkommende og fremadskuende.

På den baggrund vil administrationen gå i dialog med eksterne aktører, samarbejdspartnere og interessenter for at udvikle et nyt koncept. Konceptet, som tydeligt skal vise en ambition om at øge synligheden, netværksopbygningen og effekten af Fehmarnbelt Days, præsenteres for udvalget inden udgangen af året.

Økonomi

Sagen er ikke forbundet med udgifter, der kræver særskilt stillingtagen.

Indstilling

Administrationen indstiller, at udvalget godkender rammerne for det videre arbejde med Fehmarnbelt Days 2023.

Sagen afgøres af Udvalget for Femern Bælt, Greater Copenhagen og internationalt samarbejde.

Tidligere beslutninger

.

Beslutning

Godkendt.

Fraværende

Bilag

.

5 (Åben) Hydrogenprojekt i korridoren mellem Hamborg og Oslo

Sagsresumé

Medlemslandene i EU skal reducere CO₂ emissionerne fra den tunge vejtransport væsentligt senest i 2030. Det er derfor nødvendigt, at fokusere på alternative brændstoffer. Derfor lægges der op til, at Region Sjælland indgår i et større EU-medfinansieret projekt omkring etablering af en hydrogen-korridor for tung transport mellem Hamborg og Oslo. Projektet er organiseret indenfor rammerne af STRING.

Sagsfremstilling

Den tunge vejtransport er ansvarlig for 27% af CO₂ emissioner fra hele transportsektoren i EU. Medlemslandene i EU er forpligtet til at reducere CO₂ emissioner fra den tunge vejtransport med 30% i 2030. Det forudsætter konkrete projekter, der fokuserer på alternative brændstoffer, da emissionerne fortsat vil stige bl.a. på grund af øget samhandel og fortsat stigning i godstransporten på vejene. Med den faste forbindelse over Femern Bælt vil trafikken øges i korridoren mellem Hamborg og Oslo – STRING-korridoren.

På møde den 8. april 2021 fik udvalget forelagt en sag om STRINGs arbejde med infrastruktur og grøn omstilling i det fælles nordeuropæiske samarbejde.

I den forbindelse blev udvalget orienteret om, at Slesvig-Holsten og Region Sjælland i regi af STRING i 2020 tog initiativ til et forprojekt, der skulle skabe opbakning og finansiering til etablering af en hydrogenkorridor fra Hamborg til Oslo. Formålet med projektet er overordnet set at understøtte den tunge trafiks omstilling fra fossile brændstoffer til brint. Forprojektet står nu overfor sin afslutning og vil resultere i en EU-projektansøgning i efteråret 2021 med henblik på medfinansiering fra en af EU's større fonde (CEF).

Projektets formål og indhold

Projektet vil stille skarpt på to hovedudfordringer:

- Med den nuværende CO₂ udledning fra den tunge vejtransport kan STRING regionen ikke overholde EU's klimamål i 2030 og 2050.
- Hvis ikke den tunge vejtransport omstilles og implementerer en infrastruktur med alternative brændstoffer inden 2030, kan det føre til nødvendige nedskæringer i den tunge vejtransport, som vil forårsage handelstab og dermed svække økonomi og konkurrenceevne.

Projektet vil opnå følgende tre mål:

- Dekarbonisering af den tunge vejtransport og indfrielse af EU klimamålene.
- Videreudvikling af brintteknologi til transportområdet.
- Positionering af STRING som foregangsregion for alternative brændstoffer.

Konkret vil projektet resultere i, at der etableres mindst 12 brinttankstationer i korridoren mellem Hamborg og Oslo samt skabes en lastbilflåde af op til 570 brint-lastbiler i STRING regionen.

Projektets parter

Ud over STRINGS medlemmer forventes også parter fra universiteter, kommuner, nationale myndigheder og politiske organisationer at indgå i partnerskabet. Endvidere vil indgå private virksomheder i projektet bl.a. brintproducenter, brinttransportører, producenter af brinttankstationer, producenter af brintlastbiler, speditører mm. Projektet vil have Slesvig-Holsten som leadpartner med Region Sjælland og Region Syddanmark som co-leadpartnere.

Projektperiode og finansiering

Projektperioden er firårig (2021-2025). Projektsummen forventes at ville overstige 250 mia. kr.

—

alt efter det præcise call fra EU's CEF-fond.

STRING-parternes bidrag vil tilsammen være op til 15 mio. kr. over de fire år. Disse midler vil gå til projektstyring, administration og kommunikation.

For Region Sjælland vil udgiften være op til 1,5 mio. kr. fordelt over fire år.

En egentlig bevillingssag forventes forelagt udvalget på møde den 30. september 2021.

Administrationen vil orientere nærmere om projektet på mødet.

Økonomi

Sagen er ikke forbundet med udgifter, der kræver særskilt stillingtagen.

Indstilling

Administrationen indstiller, at orienteringen tages til efterretning.

Sagen afgøres af Udvalget for Femern Bælt, Greater Copenhagen og internationalt samarbejde.

Tidligere beslutninger

.

Beslutning

Orienteringen blev taget til efterretning.

Fraværende

Bilag

.

6 (Åben) OECD-anbefalinger til STRING-samarbejdet

Sagsresumé

I et partnerskab mellem OECD og STRING, der sætter fokus på hvad der skaber vækst og udvikling i STRING-regionen, har OECD udarbejdet en analyse, der formulerer 23 anbefalinger til STRINGs fremadrettede politikområder og strategiske indsatser. Anbefalingerne forelægges til orientering.

Sagsfremstilling

STRING, der er et politisk samarbejde mellem regioner og større byer i korridoren mellem Oslo og Hamborg har udviklet et stærkt partnerskab med OECD om at få udpeget, hvilke områder STRING bør sætte fokus på som led i at opfylde samarbejdets ambitioner. Ambitionerne er at blive en megaregion, et globalt hub for grønne løsninger samt en stærk infrastrukturkorridor mellem Oslo og Hamborg.

OECD har efter en inddragende proces siden efteråret 2020 udarbejdet en analyse, "Building the STRING megaregion as a Green Hub". Analysen har 23 anbefalinger til STRINGs fremadrettede arbejde.

Analysen blev offentliggjort den 11. juni 2021 ved et særligt virtuelt arrangement. Arrangementet, der var vellykket og med god tilslutning, blev modereret af tidligere EU-kommissær Connie Hedegaard. Bland talerne var den svenske statsminister Stefan Löfven, OECDs vicegeneralsekretær Ulrik Vestergaard Knudsen, Slesvig-Holstens ministerpræsident Daniel Günther, Norges transportminister Knut Hareide, klimaminister Dan Jørgensen m.fl.

STRINGs politiske forum har drøftet hvorledes anbefalingerne omsættes til indsatser i det fremadrettede politiske og strategiske arbejde på henholdsvis kort, mellemlang og lang sigt.

Som opfølgning på udvalgets indledende orientering på mødet den 31. maj 2021 forelægges rapporten og de 23 anbefalinger nu til udvalgets orientering. Rapporten er *vedlagt*.

OECD's 23 anbefalinger til STRING er:

1. Etablere en fælles transportkommission med national og regional deltagelse for at styrke den grænseoverskridende transportplanlægning.
2. Elektrificering af godstrafik – etablering af en hydrogenkorridor.
3. En fælles handlingsplan for alternativ finansiering af den grænseoverskridende transport infrastruktur.
4. Anvende den faste Femern Bælt forbindelse som afsæt til at minimere øvrige trafikale flaskehalse.
5. Implementering på den korte bane af bæredygtige løsninger for at lette grænseoverskridende transport og forbedre tilgængeligheden til mindre byer og regioner.
6. Udnytte potentialet i europæisk jernbanetransport til at opskalere initiativer til cirkulær økonomi.
7. Samarbejde på EU-plan om emner af betydning for STRING.

8. Opskalering af eksisterende grønne virksomheder, innovationsinfrastrukturer og teknologier for at tiltrække nye forretninger, en kvalificeret arbejdsstyrke, investeringer og øge international synlighed ved at udvikle partnerskaber og forene eksisterende klyngeorganisationer.
9. Institutionalisering af grønne investeringer i STRING for at centralisere investeringer og maksimere opsøgende og international synlighed, f.eks. ved at oprette et STRING-grønt-investeringskontor.
10. Bringe de fire nationale regeringer sammen med henblik på fælles støtte til at udvikle STRING som et grønt hub.
11. Øget dialog mellem interessenter inden for rammerne af en penta-helix model (offentlig sektor, privat sektor, akademi, civilsamfund, borgere og sociale iværksættere) gennem politiske fora om offentlige indkøb for at styre grønne investeringer.
12. Tiltrække og fastholde grønne teknologivirksomheder og kvalificerede arbejdstagere i regionen ved hjælp af strategiske tiltag som skattefordele og subsidier samt øge mobiliteten omkring arbejdskraft og boliger.
13. Skabe sammenhæng mellem testfaciliteter for at teste grønne innovationer i hele regionen ved at øge adgangen til virksomheder og forskere i hele STRING.
14. Skabe flere grønne arbejdspladser ved at tilbyde omskolingsprogrammer og incitamenter for arbejdstagere i forurenende industrier.
15. Fortsætte med at gennemføre bæredygtige udviklingsinitiativer på regionalt og lokalt niveau.
16. Styrkelse en fælles nordeuropæisk identitet ved at opbygge et fælles brand omkring Green Hub.
17. Organisere fælles kultur- og turistbegivenheder og udvikle grænseoverskridende uddannelses- og læringsmuligheder for at styrke indbyggernes opfattelse af fordelene ved megaregionen.
18. Medvirke til, at byer og regioner i alle størrelser og forskellige interessenter opfatter sig som en del af STRING-regionen ved at bestemme enkelte steders styrker og muligheder.
19. Følge udviklingen af integration på regionalt niveau samt følge fremskridtet omkring den lokale bæredygtige udvikling i forhold til fastsatte mål.
20. Øge STRINGs tilstedeværelse på EU og nationalt niveau, f.eks. ved at gøre STRING til en permanent rådgiver for de nationale regeringer for at forbedre deres grænseoverskridende perspektiv og øge engagementet på EU-niveau.
21. Overveje at udvide STRING-medlemskredsen for at opbygge en endnu stærkere region.
22. Øge det af politisk ejerskab og opbakning fra alle interessenter, f.eks. ved at formalisere samarbejdet gennem at gøre STRING til en juridisk selvstændig organisation i EU-sammenhæng (EGTS).
23. Implementere grønne finansieringsinstrumenter i lokal skala for at skaffe midler til grønne lokale projekter.

Fra Sjællands side har det været fremført, at især fire af OECDs anbefalinger bør prioriteres på den korte bane:

2. Elektrificering af godstrafik – etablering af en hydrogenkorridor.
3. En fælles handlingsplan for alternativ finansiering af den grænseoverskridende transport infrastruktur.

4. Anvende den faste Femern Bælt forbindelse som afsæt til at minimere øvrige trafikale flaskehalse.
10. Bringe de fire nationale regeringer sammen med henblik på fælles støtte til at udvikle STRING som et grønt hub.

På mødet vil administrationen fremlægge de 23 anbefalinger samt redegøre for den proces, der skal omsætte anbefalingerne til indsatser i STRINGs videre arbejde.

Evan Lynnerup vil på mødet orientere om de politiske drøftelser, der har været i STRINGs politiske forum omkring OECDs anbefalinger.

Økonomi

Sagen er ikke forbundet med udgifter, der kræver særskilt stillingtagen.

Indstilling

Administrationen indstiller, at orienteringen tages til efterretning.

Sagen afgøres af Udvalget for Femern Bælt, Greater Copenhagen og internationalt samarbejde.

Tidligere beslutninger

.

Beslutning

Orienteringen blev taget til efterretning.

Fraværende

Bilag

1. OECD-1A BUILDING THE STRING MEGAREGION (DokID: 9903516 - EMN-2020-36329)

7 (Åben) Aktuelle sager

Sagsresumé

Administrationen orienterer om aktuelle sager indenfor udvalgets område.

Sagsfremstilling

Bestyrelsen i Greater Copenhagen EU Office på sitevisit ved Femern Bælt-forbindelsen

Ved bestyrelsesmødet i Greater Copenhagen EU-Office den 22. juni 2021 var planlagt et besøg på byggepladsen for den faste Femern Bælt-forbindelse. Udvalgsformand Freddy Blak deltog i det indledende besøg sammen med bestyrelsesformand Jan Hendeliowitz foruden EU kontorets styregruppe og bestyrelse.

Besøget var med til at give et indblik i byggefasen og projektets helhed. Udsigten til at tunnelementfabrikken bliver permanent vil kunne sikre op imod 3.000 arbejdspladser og give Danmark en helt ny førerposition inden for bæredygtigt betonbyggeri. De samfundsøkonomiske gevinster, som Femern Bælt-forbindelsen giver fra 2030, vil komme hele Greater Copenhagen til gode og give nye muligheder. Ved mødet i bestyrelsen var der fokus på EU kontorets resultater og forberedelsen af en ny samlet strategi for EU kontoret, som skal udarbejdes under Region Sjællands formandskab og virke fra 2023.

Økonomi

.

Indstilling

.

Tidligere beslutninger

.

Beslutning

.

Fraværende

Bilag

.

8 (Åben) Næste møde

Sagsresumé

Næste møde i udvalget finder sted den 30. september 2021.

Sagsfremstilling

.

Økonomi

.

Indstilling

.

Tidligere beslutninger

.

Beslutning

Næste møde i udvalget finder sted den 30. september 2021. Mødet afholdes i Regionshuset i Sorø.

Fraværende

Bilag

.

9 (Åben) Godkendelse af deltagelse i møde i Udvalget i Femern Bælt, Greater Copenhagen og internationalt samarbejde den 16. august 2021

Sagsresumé

.

Sagsfremstilling

.

Økonomi

.

Indstilling

.

Tidligere beslutninger

.

Beslutning

Rådets/Udvalgets beslutning

Fraværende

Bilag

.

